

Životní prostředí, věc veřejná

Ing. Ladislav Holub
Ing. Ondřej Šimunek
Mgr. Michael Pondělíček
Bohuslav Krajšek

Tato publikace je určena všem občanům a občanským iniciativám, kterým není lhostejný stav našeho životního prostředí a které mají zájem aktivně vstupovat do rozhodovacích procesů o životním prostředí v jednotlivých ohrožených místech, regionech nebo oblastech.

Není rozhodující, zda jde o rozhodování na úrovni nejnižší (obce - obecní úřady) nebo nejvyšší (parlament, vláda), ale jde o to, aby občan udělal odpovídající - tu správnou věc. Pro zajištění odpovídajícího postupu je nutno zvolit dobrou taktiku a dodržet alespoň základy úředních postupů. K podpoře občanů nebo iniciativ byla vytvořena následující stručná brožura se základními návody. Je však nutné pro každý jednotlivý případ zásahu do životního prostředí zvolit zvláštní postup a ten pak pokud možno chytře a rozumně uplatnit. Důležité je pochopení problému, protože to je klíč ke správnému řešení.

Nakonec ještě maličkost:

Je lepší litovat toho co jsme udělali, než toho že jsme neudělali nic.

(Enrico Verdini).

Obsah

Úvod.....	3
I. Právní předpisy umožňující zapojení veřejnosti do procesu rozhodování v oblasti životního prostředí včetně souvisejících zákonů.	4
II. Právní formy nebo způsoby umožňující zapojení veřejnosti do procesu rozhodování.....	9
III. Přímé zapojení občanů do rozhodování o životním prostředí a správní řízení	12
IV. Role obcí v procesu rozhodování v oblasti životního prostředí	20
V. Posuzování vlivů na životní prostředí (EIA).....	24
VI. Územní plán.....	27
VII. Petice a stížnosti.....	29
VIII. Vzory právních podání.....	32
Závěr.....	42

Úvod

Úvod

V současné době stále existuje poměrně velká neznalost veřejnosti o svých právech na zapojení se do procesu rozhodování v oblasti životního prostředí. Přitom některé právní předpisy zapojení veřejnosti umožňují přímo nebo alespoň zprostředkovaně. V současnosti je poměrně velké množství lidí zapojeno do různých nevládních organizací, ale příslušné zákony nevyužívají, protože je prakticky neznají nebo s nimi neumí pracovat. Dalším problémem je, že z neznalosti platné legislativy částečně vyplývá i pasivita občanů při jednáních nebo dění v jejich okolí. Samozřejmě značný vliv má velká rozmanitost právních předpisů a norem, která přináší ztíženou orientaci ve stávajícím systému. Cílem této publikace je snaha o vystižení současného stavu v legislativě a vytvoření základního přehledu možností, které dává stávající právní řád.

Právní předpisy umožňující zapojení veřejnosti do procesu rozhodování v oblasti životního prostředí

přehled zákonů

Jde o základní přehled legislativních platných norem, které jsou průběžně novelizovány (obměňovány a doplňovány) v souvislosti s činností Parlamentu a Senátu České republiky. U zákonů i dalších právních norem je platné vždy pouze aktuální znění, tedy to které vyšlo jako poslední ve Sbírce zákonů České republiky. Sbírka vychází jako časopis periodicky a obsahuje číslované a paragrafované znění zákonných norem, tak jak byly schváleny.

- Ústava ČR – ústavní zákon č. 1/1993 Sb. a Listina základních práv a svobod č. 2/1993 Sb., která tvoří součást ústavního pořádku ČR.
- Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
- Zákon č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím, ve znění zákona č. 175/1990 Sb.
- Zákon č. 85/1990 Sb., o právu petičním
- Zákon č. 86/1992 Sb., o péči o zdraví lidu, následně novelizace zákonem č. 590/1992 Sb., 15/1993 Sb., 161/1993 Sb., 307/1993 Sb., 60/1995 Sb., nálezem Ústavního soudu č. 206/1996 Sb. a zákonem č. 14/1997 Sb.

- Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí
- Zákon č. 65/1994 Sb., trestní zákon, poté změna nálezem Ústavního soudu č. 91/1994 Sb., zákonem č. 152/1995 Sb., 19/1997 Sb., nálezem Ústavního soudu č. 103/1997 Sb., zákonem č. 253/1997 Sb., 92/1998 Sb., 112/1998 Sb. a 148/1998 Sb.
- Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 283/1991 Sb., o policii ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění zákonů č. 58/1969 Sb., 146/1971 Sb., 131/1982 Sb., 94/1988 Sb., 188/1988 Sb., 87/1990 Sb., 105/1990 Sb., 116/1990 Sb., 87/1991 Sb., 509/1991 Sb., 264/1992 Sb., 267/1994 Sb., 104/1995 Sb. a 118/1995 Sb. (úplné znění pod č. 47/1992 Sb.)
- Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákonného opatření předsednictva ČNR č. 347/1992 Sb., zákona č. 68/1993 Sb. a 289/1995 Sb.
- Vyhláška MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 114/1992 Sb.
- Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Zákon ČNR č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
- Zákon č. 71/1967 Sb., správní řízení (správní řád)
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, platné znění publikováno pod č. 124/1993 Sb., poté změny zákonem č. 290/1993 Sb., 134/1994 Sb., 82/1995 Sb., 237/1995 Sb., 279/1995 Sb., 289/1995 Sb. a 112/1998 Sb.
- Zákon č. 125/1997 Sb., o odpadech
- Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích (lesní zákon)
- Zákon ČNR č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění zákona č. 10/1993 Sb.
- Zákon č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon), novelizovaný zákonem č. 114/1995 Sb.
- Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění zákona ČNR č. 166/1988 Sb., 541/1991 Sb., 439/1992 Sb. (úplné znění), 10/1993 Sb. a 168/1993 Sb.
- Zákon ČNR č. 62/1988 Sb., o geologických pracích a

o Českém geologickém úřadu, ve znění zákona č. 543/1991 Sb. a 23/1993 Sb.

- Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění zákona č. 425/1990 Sb., 542/1991 Sb., 440/1992 Sb. (úplné znění) a 169/1993 Sb.
- Zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění zákonů č. 137/1982 Sb., 103/1990 Sb., 425/1990 Sb., 262/1992 Sb., 124/1993 a 43/1994 Sb.
- Vyhláška č. 84/1976 Sb., o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci
- Vyhláška č. 83/1976 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu
- Vyhláška č. 85/1976 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení a stavebním řádu
- Zákon č. 309/1991 Sb., o ochraně ovzduší před znečišťujícími látkami (zákon o ovzduší), ve znění zákonů č. 218/1992 Sb. a 158/1994 Sb. (úplné znění pod č. 211/1994 Sb.) a 86/1995 Sb.
- Zákon č. 389/1991 Sb., o státní správě ochrany ovzduší a poplatcích za jeho znečišťování, ve znění zákona č. 158/1994 Sb., 212/1994 Sb. a 86/1995 Sb.
- Zákon č. 86/1995 Sb., o ochraně ozónové vrstvy

Země

- Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření
- Zákon ČNR č. 367/1990 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění zákonů č. 439/1991 Sb., 485/1991 Sb., 553/1991 Sb., 302/1992 Sb., 68/1993 Sb., 152/1994 Sb. a 279/1995 Sb. (úplné znění pod č. 410/1992 Sb.)
- Vládní vyhláška č. 150/1958 Ú.l., o vyřizování stížností, oznámení a podnětů pracujících
- Zákon č. 246/1992 Sb., o ochraně zvířat proti týrání, ve znění zákonů 162/1993 Sb. a 193/1994 Sb.
- Zákon č. 16/1998 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů
- Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči – veterinární zákon
- Zákon č. 512/1992 Sb., o myslivosti

Právní formy nebo způsoby umožňující zapojení veřejnosti do procesu rozhodování

Občanské sdružení (podstatou je občan) – sdružuje občany nebo i právní subjekty, které mají společný zájem a chtějí tento zájem prosazovat. Občané mohou svobodně zakládat spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby apod. Výkon sdružovacího práva nevyžaduje povolení, je založen pouze na registračním principu (všechna občanská sdružení musejí být podle stávající legislativní úpravy registrována za stanovených podmínek na Ministerstvu vnitra).

Obecně prospěšná společnost (podstatou je činnost) – je právnickou osobou, která poskytuje veřejnosti obecně prospěšné služby za předem stanovených a pro všechny uživatele stejných podmínek (musí být registrována v obchodním rejstříku za specifických podmínek).

Občanská iniciativa – skupina nejméně 500 fyzických osob starších 18 let písemně podporujících vyjádření veřejnosti.

Sdružení obcí – sdružuje obce za určitým cílem a pro řešení konkrétních problémů (je nutno jej odlišit od mikroregionu, který vzniká za zcela jiným účelem a zejména ekonomických důvodů).

Komunitní koalice – jsou otevřená sdružení neziskových organizací, občanů i politických subjektů působících v jedné obci. V komunitní koalici jsou zastoupené neziskové organizace pracující v různých oborech, složeni komunitní koalice odráží místní společnost a její zájmové skupiny. Komunitní koalice neziskových organizací umožňuje kromě společného využívání zdrojů vidět

---

 občanské
sdružení

---

 obecně
prospěšná
společnost

---

 občanská
iniciativa

---

 sdružení
obcí

---

 komunitní
koalice

---

nadace

problémy z širšího hlediska, než jen z jejich oborového a systematicky se zabývat problémy rozvoje obce.

Nadace (podstatou je majetek) – je účelovým sdružením majetku pro podporu obecně prospěšných aktivit. Nadace musí mít základní jmění nejméně 500.000,- Kč, aktivity podporuje z výnosů tohoto základního jmění, z darů a dalších příjmů. Fyzické a právnické osoby si mohou dary nadacím odečítat od daňového základu. Nadace v zásadě pouze financuje prospěšné aktivity. Nadace nesmí podnikat, nesmí mít příjmy z „vlastní činnosti“, pouze výnosy z majetku, dary, atp.

nadační fond

Nadační fond – má podobné postavení a účel jako nadace, nemusí však mít základní jmění a dary nadačnímu fondu nelze odečítat od daňového základu. Nadační fond mívá omezenou dobu trvání a konkrétnější cíle nebo účely pro shromažďování prostředků. Nadační fond nesmí podnikat, nesmí mít příjmy z „vlastní činnosti“, pouze výnosy z majetku, dary, atp.

občanská iniciativa

Občanská iniciativa v zahraničí – musí být zaregistrována v České republice u Ministerstva vnitra, stejně jako jiné organizace a předložit dokumenty v češtině ke schválení

akční plánování

Akční plánování (plánování občanských aktivit) – je jedním z mnoha způsobů komunálního plánování. Je novou technikou řízení rozvoje města. Strategie a činnosti jsou směřovány k tomu, aby všechny zainteresované strany pracovaly společně na pečlivě zorganizovaných akcích, které jsou vedeny týmem nezávislých specialistů.

Místní Agendy 21 – strategický plán rozvoje společnosti, který určí hlavní směry odstraňování negativních projevů naší civilizace v různých směrech (sociální rozdíly mezi bohatým a chudým světem, nedostatky ve zdravotní péči, globální ohrožení životního prostředí, expanze lidských sídel, nárůst populace atd.). Smyslem a úkolem je na základě širší společenské dohody a souhlasu reagovat na místní úrovni a v daném regionu, městě nebo obci na celosvětové problémy vytvořením strategického plánu místního rozvoje a stanovením a dodržováním podmínek udržitelného rozvoje jednotlivých problémových oblastí společnosti v regionu. Cílem je dosažení zajištěné a vyšší kvality životního prostředí pro obyvatele navazující na vlastní možnosti rozvoje regionu do budoucnosti.

Přímé zapojení občanů do rozhodování o životním prostředí a správní řízení

způsoby
zapojení
veřejnosti

Veřejnost se může do procesu rozhodování ve věcech životního prostředí zapojit v podstatě třím způsobem:

- a) přímo jako jednotliví (neohrožení, postižení) občané
- b) jako různé formy sdružení občanů
- c) prostřednictvím zastupitelů a zastupitelských sborů a orgánů

V této kapitole se budeme zabývat možnostmi přímého zapojení jednotlivých občanů. Právní základ je vytvořen Ústavou ČR a Listinou základních práv a svobod.

Článek 35 Listiny stanoví, že každý má právo na příznivé životní prostředí, včasné a úplné informace o jeho stavu a o využití přírodních zdrojů, naopak při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat a poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem.

Listina dále stanoví práva občanů účastnit se procesu rozhodování, sdružovat se, petiční právo a další práva uplatnitelná v oblasti ochrany životního prostředí a rovněž tak způsoby ochrany těchto práv.

Prostor pro přímé zapojení občanů ve věcech životního prostředí poskytuje celá řada zákonů. Jde jen o to nalézt pro konkrétní případ vždy tu správnou legislativní normu a rovněž tak podle povahy věci umět správně vyhledat instituci, na kterou se obrátit a formu, jakou k tomu zvolit.

„O mnoho důležitější je vykonat tu správnou věc, než vykonat věc správně!“

K.J.Macek.

ústavní právo

Ve věcech životního prostředí se prolíná celá řada právních norem z různých oblastí práva (např. právo občanské, trestní, správní, speciální). Jde jak o právo hmotné, tak i procesní. Z hmotného práva jsou to např. zákony číslo 114/1992, 17/1992, 16/1998, 289/1995, 138/1973, 309/1991, 125/1997, 166/1999, 246/1992, 512/1992, 44/1988, 40/1964, 65/1994, 200/1990 a 50/1976 (viz I. kapitola) Sbírký. Z procesního práva pak jde zejména o tyto zákony o čísle – 71/1967, 141/1961, 283/1991, 123/1998 a 106/1999 (viz I. kapitola) Sbírký.

Ve věcech týkajících se životního prostředí nebo s ním souvisejících rozhodují nebo jsou jinak dotčeny především tyto orgány, na které se mohou občané v různých případech obracet :

- ministerstvo životního prostředí ČR
- ministerstvo zemědělství ČR
- ministerstvo pro místní rozvoj ČR
- Česká inspekce životního prostředí
- okresní úřady (zejména referáty životního prostředí a regionálního rozvoje)
- správy národních parků a chráněných krajinných oblastí
- veterinární správy
- stavební úřady
- báňské úřady
- státní úřad pro jadernou bezpečnost
- obecní úřady
- Policie ČR (objasňování, vyšetřování)
- státní zastupitelství
- soudy

- stráž přírody, a myslivecká, vodní, rybářská a lesní stráž (v terénu)

Občan může vejít ve styk s výše uvedenými orgány především:

vztah občana a správního orgánu

- podáním (obsahujícím např. oznámení, návrh, žádost, trestní oznámení)
- jako účastník řízení nebo jeho zástupce, svědek či znalec při správním řízení
- jako obviněný v přípravné fázi trestního řízení
- jako obžalovaný, poškozený, navrhovatel, odpůrce, svědek nebo znalec aj. při soudním jednání

právo na informace o životním prostředí

Právo na informace o životním prostředí (zákon 123/1998 Sb.) má každý občan u orgánů státní správy, územní samosprávy nebo pověřených právnických osob, a to na základě písemné žádosti nebo žádosti ústní do protokolu, v určitých případech lze tyto informace získat a vyžádat i ústně, telefonicky, elektronicky, pomocí osvětové a publikační činnosti. Informace lze odeprít jen v případech daných zákonem a podle jejich povahy. Informace by měly být podávány bezplatně, případně za cenu nosičů.

podání

Podání (např. § 19 správního řádu, § 59 trestního řádu) může provést každý občan. Provádí se písemně nebo ústně do protokolu, lze jej učinit i jinými prokazatelnými způsoby (telegraf, fax, e-mail), obsahuje-li však návrh, musí být do 3 dnů písemně nebo ústně do protokolu doplněn. Posuzuje se zásadně podle obsahu, nikoliv podle formy. Pokud není věc příslušná úřadu (správnímu orgánu), ke kterému občan podání učinil, je tento orgán povinen podání postoupit správnímu orgánu kompetentnímu k řešení věci, při nebezpečí z prodlení

však musí učinit nezbytné úkony k odvrácení hrozící škody. Z podání musí být patrné, kdo jej činí, které věci se týká a co se navrhuje (resp. např. co je oznámeno).

Správní orgán pomůže odstranit nedostatky podání nebo podavatele vyzve k jejich odstranění ve stanovené lhůtě.

Trestní oznámení lze učinit na kterémkoliv oddělení Policie ČR nebo na státním zastupitelství. Lze jej podat na konkrétní osoby nebo na neznámého pachatele. Náležitosti jsou obvykle na místě vyřízeny příslušným orgánem.

Podání u soudu má zvláštními zákony určené náležitosti a v řadě případů podléhá poplatkům. Poučení získá občan u kteréhokoliv soudu. V každém případě lze doporučit podání u soudu konzultovat s advokátem.

Řízení je správním orgánem zahájeno na návrh účastníka řízení nebo z podnětu správního orgánu (§ 18 správního řádu). Na návrh účastníka je řízení zahájeno, pokud to vyplývá z charakteru podání a zákon vyžaduje věc formou řízení řešit (např. různé žádosti, návrhy, podněty). Z podnětu správního orgánu se věc řeší například v případě, že podání (toto se vztahuje i na podání postoupená jinými správními orgány) obsahuje oznámení o nějaké protizákonné činnosti a orgán po prověření věci zjistil, že jde o přešupek nebo o protiprávní jednání právnické osoby. Oznamovatel v tomto případě obvykle není účastníkem řízení (může být například svědkem), má však právo být informován, jak s jeho podáním bylo naloženo.

Účastníkem řízení (§ 14 správního řádu) je každá fyzická nebo právnická osoba, o jejíž právech či právech chráněných zájmech nebo povinnostech se v řízení jedná nebo jejíž práva, právech chráněné zájmy a povinnosti

---

nedostatky
podání

---

trestní
oznámení

---

podání
u soudu

---

zahájení
správního
řízení

účastníci
řízení

---

přestupková
řízení

---

občanská
sdružení jako
účastníci
řízení

---

práva
účastníků
řízení

---

odvolání

mohou být rozhodnutím dotčeny, je jím i ten, kdo tvrdí, že může být ve svých právech, právem chráněných zájmech nebo povinnostech dotčen, a to až do doby, než se prokáže opak. Zvláštní zákony mohou speciálně stanovit účastníky řízení (např. řízení stavební, vodoprávní, řízení podle báňských předpisů, podle lesního nebo odpadového zákona atd.). Pokud jde o přestupková řízení, je vždy účastníkem obviněný z přestupku (§ 72 přestupkového zákona), účastníkem řízení je rovněž poškozený, ale jen ve věci projednání případné náhrady vzniklé škody. Zvláštní zákony dále předpisují, v jakých případech a po splnění jakých podmínek se mohou stát účastníky řízení občanská sdružení. Například při řízeních podle zákona o ochraně přírody a krajiny (mimo řízení přestupková) mohou být účastníky i řádně zaregistrovaná občanská sdružení s působností v místě, o kterém se jedná a se stanovami danou náplní hlavní činnosti v oblasti životního prostředí.

Účastníci řízení mají následující práva:

- nahlížet do spisů a pořizovat si z nich výpisy
- navrhopvat důkazy a jejich doplnění
- klást svědkům a znalcům otázky při ústním jednání a místním ohledání
- vyjádřit se před vydáním rozhodnutí ke všem podkladům a ke způsobu jejich pořízení, případně navrhnout jejich doplnění
- dát se zastupovat advokátem nebo kýmkoliv, koho pověří.

Proti rozhodnutí se mohou účastníci řízení odvolat do 15 dnů od jeho obdržení k nadřízenému orgánu. Proti pravomocnému rozhodnutí lze podat mimořádný opravný

prostředek (mimoodvolací řízení), a to z důvodu jeho případné nezákonnosti. Toto je možné do 3 let od právní moci rozhodnutí. Podat podnět k mimořádnému opravnému prostředku mohou i osoby, které nebyly účastníky řízení nebo orgány státní správy. V případě zrušení nebo změny rozhodnutí mimo odvolací řízení musí být maximálně šetřena práva účastníků řízení, která byla nabyta v dobré víře.

Řízení je ve většině případů ukončeno rozhodnutím, které musí mít tyto náležitosti: výrok, odůvodnění a poučení o odvolání. Závazný obsah těchto náležitostí určuje správní řád a zvláštní předpisy. Rozhodnutí musí být doručeno do vlastních rukou účastníkům řízení, respektive jejich zástupcům, v případě jejich přítomnosti lze oznámit rozhodnutí i vyhlášením (možnost vzdát se práva odvolání a urychlení nabytí právní moci), zvláštní předpisy určují i jiné způsoby doručení.

Přehled možných případů týkajících se životního prostředí a orgánů, na které je nejvhodnější se obrátit

případ	instituce
týrání zvířat, úhyn zvířat, nález těl uhynulých zvířat	OVS, Policie
pytláctví	Policie
znečištění vod	OkÚ, Policie, Hasiči
nepovolená manipulace s vodami	OkÚ
znečištění ovzduší	OkÚ, Policie, Hasiči

rozhodnutí

III

orgány
kompetentní
k řešení
typických
případů
v oblasti ŽP

nepovolené kácení dřevin mimo les	OkÚ, SNP, SCHKO, ČIŽP, OÚ
nepovolené stavby nebo terénní úpravy	StÚ, OkÚ, OÚ
nepovolené narušení funkcí lesa	OkÚ, SNP
nepovolené skládky,	
nebezpečný odpad	OkÚ, Policie, ČIŽP
nepovolená těžba hornickým způsobem (dolování, lomy aj.)	OBÚ
narušování soukromého majetku spoluobčany	Policie, soudy
nepovolené pěstování chráněných druhů rostlin	SNP, SCHKO, OkÚ
nepovolené držení chráněných druhů zvířat	SNP, SCHKO, OkÚ, OVS
nepovolený obchod s chráněnými druhy rostlin a zvířat	SNP, SCHKO, OkÚ, OVS
nepovolená činnost ve zvláště chráněných územích	SNP, SCHKO, OkÚ, ČIŽP

Vysvětlivky ke zkratkám:

OVS.....	okresní veterinární správa
OkÚ.....	okresní úřad (zejména referát životního prostředí, u staveb referát regionálního rozvoje)
SNP.....	správa národního parku
SCHKO.....	správa chráněné krajinné oblasti
ČIŽP.....	Česká inspekce životního prostředí
StÚ.....	stavební úřad
OBÚ.....	obvodní báňský úřad
OÚ.....	obecní úřad

Role obcí v procesu rozhodování v oblasti životního prostředí

územně-
-správní
členění ČR

pravomoci
zastupitelstev

IV

obecní úřady

Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky. Územní samosprávné celky jsou územními společenstvími občanů, která mají právo na samosprávu. Obec je samostatně spravována zastupitelstvem. Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech samosprávy, pokud nejsou zákonem svěřeny zastupitelstvu vyššího územního samosprávného celku.

Zastupitelstva mohou v mezích své působnosti vydávat obecně závazné vyhlášky. Základní působnost obce je rozdělena do samosprávné a přenesené působnosti. Obec v samostatné působnosti zajišťuje ve svém územním obvodu hospodářský, sociální a kulturní rozvoj, ochranu a tvorbu zdravého životního prostředí, s výjimkou těch činností, které jsou zvláštními zákony svěřeny jiným orgánům jako výkon státní správy, např. schvaluje program rozvoje územního obvodu obce a provádí kontrolu jeho plnění, rozhoduje o vyhlášení místního referenda a realizaci jeho výsledků, má na starost čistotu obce, odvoz domovních odpadů a jejich nezávadnou likvidaci, zásobování vodou, odvádění a čištění odpadních vod.

Při výkonu přenesené působnosti se obec řídí zákony a ostatními obecně závaznými právními předpisy a v jejich mezích i usneseními vlády a směrnicemi ústředních orgánů státní správy.

Úkoly v přenesené působnosti plní na úrovni obce vždy obecní úřad, popřípadě pověřené komise obecní rady. Do oblasti přenesené působnosti obcí patří např. výkon funkce stavebního úřadu, státní správa v oblasti školství a životního prostředí atd. Výkon přenesené

působnosti obce může starosta obce přenést na komise obecní rady (např. komise životního prostředí). V oblasti přenesené působnosti výkonu státní správy mají obce řadu oprávnění daných příslušnými zákony. Jedná se o ochranu životního prostředí při výstavbě, posuzování vlivů na životní prostředí, ochranu vod a vodního hospodářství, ochranu ovzduší, odpady, ochranu přírody a krajiny, ochranu půdy, ochranu lesa, myslivost a ochranu zvířat, a ochranu a využití nerostného bohatství.

Komunikace občana s obecním zastupitelstvem, obecní radou a obecním úřadem může být v současné době poměrně složitá. Obecní zastupitelstvo může ve svém jednacím řádu umožnit aktivnější účast veřejnosti na jednání, tedy povolit občanům vystupovat i podávat náměty a připomínky. Jinak občan má právo se účastnit jednání, ale nemůže nijak do něho zasahovat.

Obecní rada projednává a řeší návrhy, připomínky atd. předložené členy obecního zastupitelstva, komisemi a občany obce. Přitom občan nemá možnost ovlivnit jednání rady. Aby se obecní rada musela návrhem zabývat, musí ho předložit občan návrhem dotčené obce.

Obecní úřad je v současné době povinen poskytnout informace o životním prostředí na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí. Jinak je třeba sledovat oznámení o zahajovaných správních řízeních a zkoumat, zda náhodou nejsme jejich potenciální účastníky.

Při prosazování vlastních návrhů a stanovisek se doporučuje několik postupů. Jedná se např. o získání člena obecního zastupitelstva nebo rady, kterého přesvědčíme o správnosti našeho návrhu, předáme mu všechny podklady a necháme ho vyřídit celou záležitost za nás.

jednání
občanů
s obecním
zastupitelstvem

IV

povinnost OÚ
poskytovat
informace

postup při
prosazování
návrhů
a stanovisek

petice a místní referendum

Dalším nástrojem je petice (viz VII. kapitola) nebo místní referendum. Místní referendum je zatím málo používáno. Referendem rozhodují občané, kteří mají v obci právo volit, formou souhlasu či nesouhlasu o konkrétně položených otázkách, které patří do samostatné působnosti obce. Návrh na konání referenda může podat občan oprávněný volit v dané obci, pokud jej podpořilo svým podpisem alespoň v obcích nebo městských částech:

- do 3.000 obyvatel 30 % oprávněných občanů
- do 20.000 obyvatel 20 % oprávněných občanů
- do 200.000 obyvatel 10 % oprávněných občanů
- nad 200.000 obyvatel 6 % oprávněných občanů.

Návrh na konání referenda musí obsahovat:

- přesné vymezení území, kde bude referendum probíhat
- stanovení otázky, o které má referendum rozhodnout
- odůvodnění návrhu včetně ekonomického rozboru, který určí náklady na vykonání rozhodnutí referenda a určí jejich zdroje
- určení věci, o níž se navrhuje rozhodnout referendem
- jméno a příjmení, trvalé bydliště, rodné číslo a vlastnoruční podpis navrhovatele a dvou jeho náhradníků, navrhovatel a jeho náhradníci nesmí být osoby blízké
- očíslované podpisové listiny

Podpisové listiny musí obsahovat:

- vymezení území
- přesné znění otázky, o které se rozhoduje

IV obsah návrhu na konání referenda

obsah podpisových listin

- jméno, příjmení a trvalý pobyt navrhovatele a jeho náhradníků
- podpisy podporovatelů včetně jejich jména, příjmení, trvalého pobytu a rodného čísla
- počet podporovatelů na jedné listině
- upozornění pro podporovatele, že pokud podepíše tentýž návrh vícekrát či není oprávněným občanem podle zákona o volbách do zastupitelstev v obcích a o místním referendu, může mu obecní rada uložit pokutu do 1.000,- Kč

Obecní rada vyhláší referendum a stanoví den konání referenda tak, aby se referendum konalo nejdříve 30 dnů a nejpozději 90 dnů po jeho vyhlášení. Pokud nemá návrh stanovené náležitosti, vyrozumí o tom navrhovatele do 21 dnů. Pokud je vše v pořádku, vyhlásí referendum ve stejné lhůtě. Rozhodnutí o vyhlášení referenda a odůvodnění navrhovatele zveřejní na úřední desce obecního úřadu a kromě toho způsobem v místě obvyklým. Hlasovací okrsky a hlasovací místnost pro každý okrsek stanoví obecní rada nejpozději 15 dnů před dnem hlasování. Aby bylo referendum platné, musí se ho zúčastnit alespoň čtvrtina oprávněných občanů.

Rozhodnutí referendem je přijato, pokud pro ně hlasovala nadpoloviční většina oprávněných voličů, kteří se referenda zúčastnili.

---

průběh
referenda

IV

---

rozhodnutí
referendem

Posuzování vlivů na životní prostředí (EIA)

Zákon
o posuzování
vlivů na ŽP

charakter EIA

V
účasť
veřejnosti
v procesu
EIA

Významným předpisem je z hlediska přímé účasti občanů na rozhodování ve věcech životního prostředí zákon č. 244/1992 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí. Účast veřejnosti tvoří základ při posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen EIA). Cílem je získat od občanů informace, jež často nemají k dispozici ani orgány státní správy ani odborníci, a zapojit veřejnost do rozhodování ve věcech, které se bezprostředně týkají místa, kde žijí.

EIA není správním řízením a její stanovisko nemá povahu správního rozhodnutí. Je pouze doporučením a podkladem pro rozhodování správních orgánů při dalších řízeních.

Účast veřejnosti v procesu EIA má dvě fáze. V první fázi se vyjadřuje k dokumentaci, kterou zpracovává investor a popisuje v ní potenciální vlivy svého plánovaného projektu na životní prostředí. Obec dokumentaci zpřístupní způsobem v místě obvyklým, a to do 5 dnů od jejího doručení. Každý má možnost do dokumentace nahlédnout po dobu 30 dnů a uplatnit k ní písemné vyjádření. Znamená to, že veřejnost má právo vědět, jaký je obsah dokumentace a vyjádřit svůj názor na plánovaný projekt.

Vyjádření veřejnosti spolu se svým vlastním vyjádřením zašle obec do 14 dnů po uplynutí třicetidenní lhůty k nahlédnutí příslušnému orgánu. Vyjádření veřejnosti je potom jedním z podkladů, které zpracovatel posudku bere v úvahu při zpracovávání dokumentace.

V případě potřeby může podpořit vyjádření veřejnosti i občanská iniciativa.

V druhé fázi se veřejnost účastní veřejného projednávání posudku v dokumentaci. Příslušný orgán je povinen do jednoho měsíce od obdržení posudku zajistit veřejné projednávání jeho obsahu a vyjádření veřejnosti včetně občanských iniciativ. Je povinen oznámit místo a čas veřejného projednávání písemně nejméně týden předem všem subjektům, které mají ze zákona právo se ho zúčastnit včetně občanských iniciativ.

Zákon významným způsobem posiluje postavení občanských sdružení v procesu EIA. Stanoví, že pokud většina osob tvořících občanskou iniciativu založí k další podpoře jejího vyjádření občanské sdružení, je toto sdružení účastníkem správního řízení, rozhoduje-li se v něm o povolení, činnosti nebo technologii. Účastníkem takového řízení je i občanské sdružení, které již existovalo a které podalo vyjádření k dokumentaci. Toto oprávnění má velkou důležitost, protože stanovisko, které je výsledkem EIA, není správním rozhodnutím a není závazné pro orgány rozhodující o projektu v dalších řízeních. Pro tyto orgány to znamená, že mohou určitou činnost povolit, i když stanovisko orgánu příslušného k provedení EIA je záporné. Nevládní organizace jsou tak určitou zpětnou vazbou, protože mají jako účastníci těchto správních řízení právo odvolat se proti rozhodnutí, jež neodpovídá výsledku EIA. Podmínkou je, že se procesu EIA aktivně účastní již od začátku. To znamená, že musí podat písemné vyjádřením již k dokumentaci.

Informační systém EIA vychází z povinnosti ukládané zákonem MŽP vést souhrnnou evidenci stanovisek o posouzení vlivů na životní prostředí. Poskytuje komplexní informace o aktivitách posuzovaných podle tohoto zákona. Obsahuje hlavní databázi o aktivitách EIA a dále další databáze potřebné k vedení informací

---

veřejné
projednání

---

význam účasti
občanských
iniciativ
v procesu
EIA

V

---

informační
systém EIA

o procesu EIA. Je to databáze Oprávněných osob, které vykonaly zkoušku odborné způsobilosti pro posuzování vlivů na životní prostředí a mají osvědčení ke zpracování dokumentace nebo posudku, databázi příslušných orgánů, které vedou proces EIA, oznamovatelů, dotčených orgánů státní správy, občanských iniciativ a sdružení, orgánů územních a stavebních řízení, katalog obcí a katalog katastrů. Dále obsahuje databáze pro vedení evidence aktivit s mezistátním posuzováním. Informační systém EIA je nainstalován na MŽP, územních odborech MŽP a na všech okresních úřadech. Všechny potřebné informace lze získat na Internetu na adrese <http://www.env.cz>.

Územní plán

Územní plán stanoví urbanistickou koncepci, řeší přípustné, nepřípustné, případně podmíněně funkční využití ploch včetně jejich uspořádání. Zároveň určuje základní regulaci území a vymezuje hranice zastavitelného území.

Územní plány mají tyto pořizovatele a jsou takto členěny:

1. **Územní plán velkého územního celku.** U tohoto plánu je pořizovatelem ministerstvo pro místní rozvoj. Po transformaci veřejné správy a v souvislosti s vytvořením vyšších územně správních celků a vymezením kompetence jejich orgánů bude pořizování územních plánů velkého územního celku základním nástrojem strategie rozvoje jejich územních obvodů.

2. **Územní plán obce.** U tohoto plánu je pořizovatelem obec.

3. **Regulační plán.** U tohoto plánu je pořizovatelem obec. Regulační plán stanoví využití jednotlivých pozemků a určuje regulační prvky plošného a prostorového uspořádání. Zpracovává se pro část území obce nebo pro celé území obce.

Projednávání územního plánu má stanoveno zákonem přesné postupy. Zadání, místo a den projednávání návrhu zadání územního plánu oznámí pořizovatel veřejnou vyhláškou. Návrh zadání musí být vystaven u pořizovatele nebo případně na dalších místech stanovených vyhláškou po dobu 30 dnů k veřejnému nahlédnutí. Do 15 dnů od posledního dne vystavení může

---

 Územní plán

 ÚP VÚC

 ÚP obce

---

 regulační
plán

---

 projednání
ÚP

VI

kdokoliv uplatnit své podněty. Na základě schváleného zadání zajistí pořizovatel zpracování konceptu územního plánu. Koncept řešení územního plánu se projednává na veřejném jednání. Jeho součástí je výklad, který zajišťuje pořizovatel. Místo a dobu konání veřejného projednávání pořizovatel oznámí veřejnou vyhláškou nejméně 30 dnů předem a zajistí, aby byl koncept řešení vystaven k veřejnému nahlédnutí.

Následně je vypracován návrh územního plánu, který musí být vystaven u pořizovatele nebo případně na dalších místech po dobu 30 dnů k veřejnému nahlédnutí. Toto oznámí pořizovatel veřejnou vyhláškou. Ve lhůtě do 15 dnů od posledního dne vystavení může každý uplatnit své připomínky.

Petice a stížnosti

Každý občan má právo se obracet na státní orgány se žádostmi, návrhy a stížnostmi ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu. Jednou z forem tohoto práva je petice. Petice však nesmí zasahovat do nezávislosti soudů a vyzývat k porušování ústavy a zákonů, popírat či omezovat práva občanů, rozněcovat nenávisť a nesnášenlivost, vyzývat k násilí či hrubé neslušnosti. Ve výkonu petičního práva nesmí být nikomu bráněno a výkon tohoto práva nesmí být nikomu k újmě.

K sestavení petice, opatření podpisů občanů, doručení petice státnímu orgánu a jednání s ním mohou občané vytvořit petiční výbor (není právnickou osobou). Jeho členové jsou povinni určit osobu starší 18 let, která je bude zastupovat při jednání se státními orgány.

Občan nebo petiční výbor může každým způsobem, který neodporuje zákonu, vyzývat občany, aby petici svým podpisem podpořili. K podpisu pod petici občan uvede své jméno, příjmení a bydliště. Občan musí mít možnost, aby se mohl s obsahem petice před jejím podpisem řádně seznámit. K podpisu nesmí být žádným způsobem nucen. Pokud podpisové archy neobsahují text petice, musí být označeny tak, aby bylo zřejmé, jaká petice má být podpisy podpořena. Dále na nich musí být uvedeno jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy petičního výboru zastupovat.

Pro shromažďování podpisů mohou být petice a podpisové archy vystaveny na místech přístupných veřejnosti. K tomu není třeba povolení státního orgánu, avšak nesmí dojít k omezení provozu motorových a jiných vozidel a k rušení veřejného pořádku.

---

petice

---

petiční výbor

účast občana

---

shromažďování podpisů

---

podání petice

Shromažďováním podpisů může být pověřena osoba, která dosáhla věku šestnácti let.

Petice musí mít písemnou formu a musí být pod ní uvedeno jméno, příjmení a bydliště toho, kdo ji podává. Podává-li petici petiční výbor, uvedou se jména, příjmení a bydliště všech členů výboru a jméno, příjmení a bydliště toho, kdo je oprávněn členy výboru zastupovat.

---

vyřízení petice

Státní orgán, jemuž je petice určena, je povinen ji přijmout, posoudit její obsah a do 30 dnů písemně odpovědět tomu, kdo ji podal nebo tomu, kdo zastupuje členy petičního výboru. V odpovědi uvede stanovisko k obsahu petice a způsob jejího vyřízení.

Na vyřizování petic se nevztahuje správní řád. Proti způsobu vyřízení tedy nelze podávat odvolání. Na nesprávný postup a vyřízení si lze stěžovat či využít mimořádné prostředky (např. sdělovací prostředky).

---

stížnost

Stížnost, oznámení nebo podnět pracujících podaný podle vyhlášky č. 150/1958 Ú.l. je specifickým právním nástrojem, který může občan použít pro styk se správními orgány. V tomto případě nejde o správní řízení.

Stížnost a oznámení lze podat jak ústně (o přijetí se sepíše záznam), tak i písemně. Postačí, když občan takový podnět nazve jako stížnost nebo oznámení. Jejich obsahem může být prakticky cokoliv, pokud to souvisí s činností správního orgánu, kterému je adresována.

---

podání
stížnosti

Pokud obsah stížnosti nesouvisí s činností jejího adresáta, je tento správní orgán povinen ji postoupit příslušnému orgánu. Je vhodné vždy adresovat stížnost tomu orgánu, který je bezprostředně nadřízen orgánu, proti kterému stížnost směřuje. Tento orgán má povinnost stížnost bezprostředně vyřídit (nejdéle do 30 dnů) a informovat o tom stěžovatele. Problém je, že způsob vyřízení záležitosti zcela na dotyčném orgánu a nelze ho prozkoumat jiným nezávislým orgánem. Stížnost lze podat ve stejné věci znovu.

---

postoupení
stížnosti

---

vyřízení
stížnosti

Vzory právních podání

vzor č. 1

Stížnost podle vyhlášky č. 150/1958 Sb., o vyřizování stížností, oznámení a podnětů pracujících

DOPORUČENĚ

název a adresa orgánu, jemuž je stížnost určena:

.....

od:

.....

např. občanské sdružení (název, sídlo) nebo fyzická osoba (jméno a příjmení, bydliště)

místo a datum:

.....

Věc: Stížnost ve smyslu § 1 vyhlášky č. 150/1958 Sb.,
ve věci: .....

text:

podpis .....

vzor č. 2

Odvolání proti rozhodnutí správního orgánu podle § 53 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu

DOPORUČENĚ

název a adresa odvolacího orgánu:

.....

cestou:

.....

název a adresa orgánu, který rozhodl v prvním stupni

od:

.....

např. občanské sdružení (název a sídlo) nebo fyzická osoba (jméno a příjmení, bydliště)

místo, datum:

.....

Věc: Odvolání ve smyslu § 53 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu (k č.j. ....)

Podle § 53 správního řádu podáváme v zákonem stanovené lhůtě **odvolání** proti:

.....

vzor odvolání
proti
rozhodnutí

[Podle § 59 může odvolací orgán: doplnit řízení a odstranit zjištěné vady, rozhodnutí změnit, rozhodnutí zrušit, rozhodnutí zrušit a věc vrátit správnímu orgánu, který je vydal, k novému projednání a rozhodnutí, odvolání zamítnout a rozhodnutí potvrdit. Proto má význam do odvolání uvést důkazy a podněty, které prvoinstanční orgán nezohlednil. Také lze uvést skutečnosti, které vyšly najevo až po vydání rozhodnutí, protože i k nim musí odvolací orgán přihlížet. Důležitým argumentem je i poukaz na procesní pochybení v řízení (např. opominutí zákonných účastníků, nebo argument, že správní orgán nevycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci - § 3, odstavec 4 správního řádu atd..)]

Na základě výše uvedených důvodů žádáme, aby odvolací orgán toto rozhodnutí

zrušil

a věc vrátil prvoinstančnímu orgánu k novému projednání

podpis .....

vzor č. 3

**Návrh na povolení obnovy řízení podle § 63 odst. 2
zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu**

DOPORUČENĚ

název a adresa orgánu, který rozhodl v prvním stupni:

.....

od:

.....

*např. občanské sdružení (název a sídlo) nebo fyzická
osoba (jméno a příjmení, bydliště)*

místo, datum:

.....

Věc: Návrh na povolení obnovy řízení ve smyslu § 63
zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu

Tímto podáváme **návrh na povolení obnovy řízení**

z důvodu uvedeného v § 62 odst. 1 písmeno a) zákona
č. 71/1967 Sb., správního řádu.

text:

podpis

.....

návrh na
opatření proti
nečinnosti

vzor č. 4

**Návrh na opatření proti nečinnosti podle § 50
zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu**

DOPORUČENĚ

název a adresa orgánu, jemuž je návrh určen:

.....

od:

.....

*např. občanské sdružení (název a sídlo) nebo fyzická
osoba (jméno a příjmení, bydliště)*

místo, datum:

.....

Věc: Návrh na opatření proti nečinnosti ve smyslu
§ 50 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu

text:

podpis

.....

vzor č. 5

**Oznámení o přestupku podle § 67 odst. 2 zákona
č. 200/1990 Sb., o přestupcích**

DOPORUČENĚ

název a adresa příslušného orgánu (Okresní úřad,
přestupková komise Městského úřadu nebo oddělení
Policie ČR):

.....

od:

.....

*např. občanské sdružení (název, sídlo, jméno
a příjmení zmocněnce, který za organizaci jedná)
nebo fyzická osoba (jméno a příjmení, bydliště)*

místo, datum:

.....

Věc: Oznámení o spáchání přestupku ve smyslu
§ 67 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích

text:

podpis

.....

vzor
petičního
archu

vzor č. 6

**Vzor petičního archu § 4 zákona č. 85/1990 Sb.,
o právu petičním**

Petice ve smyslu zákona č. 85/1990 Sb., o právu
petičním

Žádáme, aby se zastupitelské a výkonné orgány ČR,
kterým bude tato petice doručena, zabývaly problémem:

.....

Jménem petičního výboru: (jméno, příjmení a bydliště
toho, kdo je oprávněn členy petičního výboru zastupo-
vat)

Připojuji se k textu této petice v jeho znění

poř. č.	jméno, příjmení	adresa	podpis
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

vzor č. 7**Trestní oznámení**

DOPORUČENĚ

Státnímu zastupitelství nebo oddělení Policie ČR:

.....

od:

.....

fyzická osoba (jméno a příjmení, bydliště)

místo, datum:

.....

Věc: Trestní oznámení

Ve smyslu zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestního řádu) podávám tímto trestní oznámení pro okolnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin:

.....

Odůvodnění: stručné vylíčení události:

datum, místo a k čemu došlo.

Svá tvrzení mohu já a další očití svědkové dokázat –
navržené důkazy:

*svědecké výpovědi, písemné materiály a další návrhy,
jak lze tvrzení dokázat.*

Vzhledem k výše uvedeným okolnostem se domnívám,
že tímto jednáním byla naplněna skutková podstata
trestného činu

.....

Žádám Vás, aby jste mě ve lhůtě do 1 měsíce od
obdržení tohoto oznámení vyrozuměl o přijatých opat-
řeních a stavu věci.

Podpis .....

Příloha: listinné důkazy, fotografie atd.

vzor č. 8

Návrh na zahájení soudního řízení – žaloba

adresa místně příslušného soudu žalovaného:

žalobce:

žalovaný:

žaloba – její vymezení:

dvojmo

přílohy:

text včetně důkazů:

S ohledem na shora uvedené navrhuji vydání tohoto rozsudku:

.....

.....

návrh

místo, datum:

.....

podpis

.....

Závěr

závěrem

Závěrem lze říci, že výše uvedené informace by měly tvořit určitý praktický návod, jak postupovat v mezích zákona a přitom změnit některá rozhodnutí úřadů nebo nasměrovat klíčové rozhodovací mechanismy tak, aby nedocházelo k poškozování životního nebo přírodního prostředí a krajiny. Kvalita a esteticko-lidský rozměr dobrého okolí lidských sídel závisí na přímém vstupu veřejnosti jako celku do rozhodování o dalším rozvoji. Vzhledem k tomu, že každý rok přináší nové úpravy v našeho právního řádu, je nutno sledovat nová znění zákonů a při vstupech do rozhodovacího procesu si ověřit, zda nedošlo k případným změnám v příslušných předpisech (zákony, novely, vyhlášky, nařízení, normy, atd.).

Pro zapojení do procesů rozhodování je v současné době v ČR vyškolen dostatek osob schopných pomáhat občanům v regionech a podporovat je při jejich činnosti na ochranu prostředí. Není tedy nutné bát se vystoupit proti nepravostem nebo zlořádu úřadů, navíc kdo nic neudělá, pak si nemůže oprávněně stěžovat. Jinými slovy se v našich šířkách říká : Kdo se bojí, nesmí do lesa! (V Čechách a na Moravě byly dříve lesy skoro všude.)

Za konzultace a cenné rady autoři zvláště děkují JUDr. Bartošovi, Vladimíru Dolejšovi, Mgr. Simoně Šulcové a Gottfriedu Schönbrunnovi

Příručka vznikla v rámci projektu „Integrované rozhodování v oblasti životního prostředí a podpora veřejnosti“ PHARE CZ 9705-05-03, doplňkové aktivity.

Použitá a doporučená literatura

- Nick Wates ● Akční plánování ● Nadace Partnerství 1999
- Mgr. Martina Vrbová ● Správní a kontrolní orgány ČR a SR v oblasti životního prostředí ● KZT 1993
- JUDr. Eva Kružíková, CSc., JUDr. Marius Aalders, Doc. JUDr. Jaroslav Drobník, CSc., JUDr. Milan Damohorský, CSc. ● Právo a nevládní organizace při ochraně životního prostředí ● Sborník 1993
- Souhrnná koncepce resortu pro osvětu, vzdělávání, výchovu a informování veřejnosti v záležitostech životního prostředí ● MŽP 1999
- Pavel Černý, Vítězslav Dohnal, Pavel Doucha, Martin Prokop ● Budeme je žalovat? ● EPS 1998
- JUDr. Petr Kužvart ● Právo na informace o životním prostředí ● EPS 1998
- Ing. Josef Marek ● Obec, veřejnost a rozhodování o životním prostředí ● Pražské ekologické centrum 1996
- PhDr. RNDr. Danuše Kvasničková, CSc., Mgr. Jiří Guth, Ing. Jiří Stach, Ing. Ondřej Velek ● Environmentální informace a osvěta ● MŽP 1998
- Erazim Kohák ● Průvodce po demokracii ● Sociologické nakladatelství 1997
- David Sip, Pavla Jindrová ● Komunitní organizování na Slovensku a v Čechách ● 1998
- Pavla Jindrová, Jiří Dusík ● Komunitní koalice: proč a jak ● CpKP 1997
- Právo na environmentální informace v ČR ● Národní zpráva českých nevládních organizací
- Právo na informace ● analýza stavu po 2 letech po přijetí zákona č. 123/1998 Sb. a po 6 měsících po přijetí zákona č. 106/1999 Sb.
- Průvodce po environmentálních informačních zdrojích a službách v České republice ● CD ÚEP 1999
- Ing. Jitka Lhotáková ● Český ekologický ústav Praha ● Informační systém EIA ČR

Prostor pro vaše poznámky

Publikaci vydává v elektronické i tištěné formě Agentura Koniklec, občanské sdružení pro lidská práva a životní prostředí. © Agentura Koniklec 2000.

